

Emnenr. 43

Fylke: Vest Agd.

Tilleggsspørsmålnr. Avskrift fra nr.

Herad: Hidra

Emne: 50, nr. 10865

Bygdelaq: Austre Hitrröya

Oppskr. av: Laurids Eriksson

Gard:

(adresse):

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja f.1876.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Strakst jeg fikk spörelista om bruk av ringer, reiste jeg med båten til byen og spurgte en del gamle (heslst sjömend) også den gamle guldsmed, for om der kunde være noe som jeg ikke viste av såga om öreringer, en dag etterpå roede jeg ca. 3 N mile vest fra Rasvåg til Ttjötevåg, thi få år siden dödde 90 år gamle sjömend Crist'Omland og Jokum Omland, noen av de siste som gikk med guldöreringe. B. SSönnstvik ved Rasvåg (70 år) har sluttet med at bruke öreringer. Det var dökter Bonnevie i Flekkefjord som gav ham råd at bruke pur guldringer i örer for svage öine. Jeg minnest helt fra barneår i 1880årene en hel del hjemme sjöfolk og fiskere nevnte (og i byen å trakten) og frmede norske, å utlenidinger i havn gikk med guldöreringer. I seilskutetiden i 90 årene, så jeg eldre sjömend av forskjellige nasjoner bruke guldöreringer, men sandt å si, tapte mann i hjemtrakten, også om iølandet, i 1890årene nokså fort troen på det Gudommelige edleskinnende rene röde guld's hundreder av års gamle magiske makt, eller kraft till at f fordrive den ondegost, der satte röde rinnende kjertel-svakhet i öine på sjönmend, kun helt rent guld vilde så løke og gi tilbake friskere syn til svekede öine. Der stod jo så mange steder i Bibelen om onde ånder som angrep folksheløe, Himlens porter og gater var av purt guld. Jöderne på Aronds tid tilbød det glödende skinnende herlike guld. I seilskutetiden omkring årene fra 1870-1890, kom gummisjöstövler i utlande (Helst U.S.A.) meget i bruk, alikevel mann fra det förste mente at de

Örenringer

Bonnevie
Kris. Fred.
(1854-1887)
f. 1879
f. 1879
F. E. Kier
i det ar. Havn
Aarhønsbølle
(1888-1889)
Kier
Coppaløse

Gummisjöstövler

10865

gav årsak til svekkende syn, og det mener folk flest ennå.

Öyenlidelser

öreringer

I den vanskelige mannövring ved kryssing, (helst om natten) trengte seilskute sjömend de aller sterkeste öine, uten, ble han stragst avlagt, også til marine, stemlet udyktig til Kongens tjenest-derfor søkte mann fra eldre tid de beste råd å midler (helst mot röde rinnende öine) som flere gamle her i trakten mante var påheng av den onde gost på helt friske å frodike (Helst sjömend). Gosten var som Rehamen en ond ånd, var folketro i gamle dage rundt om i landet. Mands guldöreringer var tykke som en ströpestrikke spöte, og tvermålet 2 mm(?), den ene ende i den annen med fjærlås, öresnippene gjennom-stykket mitt på med riålringer, helst innsatt av kloke koner. En rå potetskive lagt på hver side öresnipp- da kjendtes ikke stikket. I gamle dager var ender festet med tapp å splittpresset sammen med ophetet tang. Kvinder brukte mer en dubbelt så vide ringer i öresnippe, og med noe filigrant arbeid inde ved nedre ringbue (de som hadde råd til). Fordom enbefattet o også hode- og brystverk- somme mente at de hadde pådratt seg disse betendelser i dörtrekk. Omkring 1880 fikk fler og fler kvinder gulddobber i sine öresnipper, stort seet for stas, (da overtruen ebbet ut). Sölv å bly ble aldrig i tiden bruk til ringer i nevnte av skikkelige folk, det var vetlaust, da det var skadeligt. Sölv ga törst, Bly slukket törst og var giftig. Bly i mund og mundhulen ble sort, men de fleste fleste sjöfolk i verden fra gamle dage til omkring 1890 hadde ennliten koppermynt til lykkeskilling for liv å velferd, indsyet i sin jagervest (sjötröie) også et middels potet i lomme til å trekke gikt av kroppen, etter et år ble d et hårt som sten. Sandhetskjære folk forstår at det var ~~almen~~ pengemakt med höiere levestander, med oplysende tanker, der ledet folket bort fra fordøm og overtro ind i en ny tid, helt motsatt fra den gamle båte på godt og ondt.

sölv, bly

lykkeskil-

ling av kopper

potet i

lommen

Voltakors

Så skal jeg gi en kort opplysning om de nokså få av denslags bygdesaga fortellere, som jeg har i mit lange liv, her, og fra om i landet, merket meg somler, skryter og vrövler, og kjender lite til folkelivet för 1880, men blander tidsånden derfra til omkring 1930, til plukfisk og av å til tuller domt, spröit- I den siste part av forike århundred ble stort set det norske folk sörgelig bedratt av det slue folk

kaldet sigöiner fanter, som solgte dem mengder av stygt grått magnetisk metal, som gjorde det under at løfte nåle og spiker op fra stuebordet når man holdt tingen over. disse magnetiske saker kaldet Volterkors. Kramper, små hestsko, knapper m.m. skulle man bære i bånd på bare kropp, på rygg bryst, og om hals, for at trekke til seg alle slags sydgomme i kroppen, helst gikt, og verdens snilleste og godtrugne Ola Nordmand, kjøpte av de lure söreuropeere, i hvert hus hvor de for frem. Da gutungene omkring 1890 med sine lommekniver (Magnet) og kunde løfte nåler, forstod folk smått om sent bedraget. Nevnte saker og annet har ingenting at gjøre med guldets saga, overtro om gulds magiske evne i örer, og annet, til folks helse.

Det vilde være forbundet med livsfare, eller få sine örer avrevet, der sjömand eller fisker brukte knapp eller skiver i öresnipp for de vilde fiske. henge seg fast i tråer av seilfiller, og ellers i sjömandsyrket der han må smyke seg om i riggen, så ringe i örer må være like snöke om snöpp, mest som ring om finger, for ikke at kunne hefte seg i noe, likeså med fisker der omgås garnmasker, mask vilde stragst hukke seg i öreknapp å skive, og da i et nu fare med garnet i dypet. Bly i svete og vete, sverter huden, så den saga er umulig, dog kan fortelleren være normal.

Örer, og fingerringe) har vært 14 karat (hårdere slit for arbeidsfolk) og 18 karat for åndsarbeidere (om det ikke er helt riktig, kan jeg med tid finde huskelapp). Jeg tror knapt noen her i trakten i tiden har kjøpt guldringe i utlandene da mann viste at de stort seet var noe forgyllt juks.